

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA DĖL ŠIAULIŲ PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ CENTRE ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011 m. balandžio 11 d.
Šiauliai

I. ĮŽANGA

Vykdydama Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2010 m. rugsėjo 8 d. pavedimą Nr. PA-24, Kontrolės ir audito tarnybos vyresnioji patarėja Daiva Kerutienė atliko Šiaulių priklausomybės ligų centro ribotos apimties finansinį auditą.

Audito tikslas – įvertinti Šiaulių priklausomybės ligų centro turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą, įvertinti buhalterinės apskaitos organizavimą. Audituojamas subjektas – Šiaulių priklausomybės ligų centras (toliau – Centras), adresas: Daubos g. 3, Šiauliai, kodas 145746831. Audituojamu laikotarpiu Centru vadovavo direktorius Elmantas Pranas Zevertas, vyriausiąja buhalterė dirbo Silva Janulienė.

Šio ribotos apimties finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribota Centro turto nuo 2010 m. liepos 1 d. valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumo vertinimu ir buhalterinės apskaitos organizavimo vertinimu. Centro 2010 m. metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenų visuma nevertinta, todėl nuomonė apie finansines ataskaitas nepareiškama ir audito išvada neteikiama.

II. AUDITO APIMTIS IR METODAI

Nuo 2010 m. liepos 1 d., likvidavus apskričių viršininkų administracijas, savivaldybėms perduotos apskričių pavaldumui priskirtos biudžetinės įstaigos. Šiaulių miesto savivaldybei (toliau – Savivaldybė) buvo perduotos šešių įstaigų steigėjo funkcijos. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 984 „Dėl Šiaulių apskrities priklausomybės ligų centro savininko teisių ir pareigų bei turto perdavimo Šiaulių miesto savivaldybei“ Savivaldybės nuosavybėn savarankiškosioms ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo deleguotoms funkcijoms įgyvendinti perduotas valstybei nuosavybės teise priklausantis ir tuo metu Centro patikėjimo teise valdomas turtas.

Buvo vertinami Vyriausybės nutarime, Savivaldybės tarybos sprendime, turto perdavimo ir priėmimo aktuose nurodytos turto vertės ir Centro apskaitos duomenys. Atliktas buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo iš pavyzdinio sąskaitų plano buhalterinių sąskaitų į viešojo sektoriaus subjektų privalomojo bendrojo sąskaitų plano sąskaitas, vertinimas. Vertintas buhalterinės apskaitos organizavimas pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). Ribotos apimties finansinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus. Auditas atliktas siekiant pakankamai užtikrinti, kad savivaldybės/valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai.

Centro apskaitoje pagal 2010 m. sausio 1 d. būklę užfiksuota: nematerialiojo turto – 6,2 tūkst. Lt (įsigijimo vertė) (sukauptas nusidėvėjimas – 6,2 tūkst. Lt, likutinė vertė – 0), ilgalaikio materialiojo turto (įsigijimo vertė) – 6756,5 tūkst. Lt (sukauptas nusidėvėjimas – 432,7 tūkst. Lt, likutinė vertė – 1626,7 tūkst. Lt), trumpalaikio turto – 151,12 tūkst. Lt.

III. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS

1. Dėl turto apskaitos

1.1. Dėl turto perdavimo savivaldybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 984 turtas perduotas Savivaldybės nuosavybėn 2010 m. sausio 1 d. būklei, o Valstybės turto perduoto savivaldybės nuosavybėn 2010 m. liepos 13 d. Perdavimo ir priėmimo aktu Nr. VD-20(5.21), turtas perduotas 2010 m. birželio 30 d. būklei. Vyriausybės nutarime nematerialiojo turto likutinė vertė 2010 m. sausio 1 d. būklei įrašyta 6167 Lt didesnė, nei nurodyta įstaigos apskaitos registruose.

1.2. Dėl turto perdavimo įstaigai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 984, Savivaldybės nuosavybėn 2010 m. liepos 13 d. buvo perduotas valstybei nuosavybės teise priklausantis ir Centro patikėjimo teise valdomas turtas. Savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. T-281 nuspręsta turtą perduoti atgal Centrai valdyti patikėjimo teise. Savivaldybės administracijos direktorius ir Centro vadovas 2010 spalio 12 d. pasirašė turto perdavimo ir priėmimo aktą Nr. A-32.

Savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendime Nr. T-281, 2010 spalio 12 d. turto perdavimo ir priėmimo akte Nr. A-32 yra klaidų ir netikslumų:

- Nekilnojamojo turto nusidėvėjimas (amortizacija) Savivaldybės tarybos sprendime ir turto perdavimo ir priėmimo akte įrašytas pagal 2010 m. rugsėjo 30 d. būklę, o kitam ilgalaičiam turtui – 34 vnt. įrašytas pagal 2010 m. birželio 30 d. būklę.
- Savivaldybės tarybos 2009 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. T-384 patvirtinto Šiaulių miesto savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašo 27 p. nustatyta, kad turto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti kitą mėnesį po turto įsigijimo ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio po turto nurašymo arba perdavimo kitam turto valdytojui. Atsižvelgiant į šią nuostatą, ilgalaičiam turtui, perduotam Centrai 2010 m. spalio 12 d., nusidėvėjimas turėjo būti apskaičiuotas už 4-is mėnesius, o ne už 3-is, kaip įrašyta turto perdavimo ir priėmimo akte.
- Apskaičiuojant nusidėvėjimą nekilnojamajam turtui, nesivadovauta 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 49 p., kuris nustato, kad patikslinus ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvėta per likusį (patikslintą) ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką. Todėl nekilnojamojo turto (2 vnt.) nusidėvėjimas apskaičiuotas ir Savivaldybės tarybos sprendime įrašytas mažesnis, nei priklausytų pagal 12-o VSAFAS reikalavimus dėl nusidėvėjimo apskaičiavimo.

Dėl netikslių ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) duomenų, įrašytų turto perdavimo ir priėmimo akte, Centras negalėjo apskaičiuoti turto pilnai vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis turtas“ nuostatomis ir sudaryti teisingų finansinių ataskaitų.

1.3. Dėl turto apskaitos įstaigoje

Centro apskaitos registruose ir tarpinėse finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas buvo įrašytas 2010 m. visus dvylika mėnesių. Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija) įstaigoje nebuvo skaičiuojamas liepos – rugsėjo mėn. Vyr. buhalterė į apskaitą įtraukė nusidėvėjimo (amortizacijos) sumas, nurodytas 2010 m. spalio 12 d. turto perdavimo ir priėmimo akte Nr. A-32. Ilgalaičiam turtui, kuriam nusidėvėjimas Savivaldybės tarybos 2010 m. rugsėjo 30 d. sprendime Nr. T-281, 2010 spalio 12 d. turto perdavimo ir priėmimo akte Nr. A-32 nebuvo nurodytas, vyr. buhalterė apskaičiavo nusidėvėjimą už 2010 m. liepos – rugsėjo mėn. ir apskaitoje registravo nusidėvėjimo sąnaudas atskaitinį laikotarpį, kai įstaiga patikėjimo teise turto nevaldė. Nusidėvėjimas liepos – rugsėjo mėn. skaičiuotas taikant Apskritis viršininko patvirtintus

nusidėvėjimo normatyvus, nesinaudojant steigėjo – Savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T-139 patvirtintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais. Dėl šios priežasties už tris mėnesius nusidėvėjimo buvo apskaičiuota 1412,88 Lt daugiau, nei priklausytų pagal steigėjo patvirtintus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus.

Vadovaujantis Centro inventorizacinės komisijos sprendimu ir direktoriaus įsakymu, 2010 m. gruodžio mėn. buvo nurašyti 2 nusidėvėję, tolimesniam naudojimui netinkami ilgalaikio turto vienetai: kompiuteriai, įsigijimo vertė - 3750 Lt (sukauptas nusidėvėjimas – 3750 Lt, likutinė vertė – 0). Vyr. buhalterė šių kompiuterių nurašymo ūkinės operacijas įtraukė į Ilgalaikio turto judėjimo apskaitos registrą, tačiau į Centro suvestinį apskaitos registrą – Didžiąją knygą ūkinės operacijos nebuvo įrašytos. Dėl to ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Metinio finansinio ataskaitų rinkinio Aiškinamajame rašte (12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 1 priedas) įrašyta 3750 Lt didesnė. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001 m. lapkričio 6 d., Nr. IX-574) 12 str. 4 d. nurodoma, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti, 17 str. numato, kad finansinės ataskaitos sudaromos pagal sąskaitų duomenis. Centro vyr. buhalterė pažeidė šiuos reikalavimus, nes minėtų ūkinių operacijų neįregistravo atitinkamuose apskaitos registruose, kuriuose, remiantis apskaitos dokumentais būtų parengtos teisingos ūkinių operacijų suvestinės ir sudarytos teisingos finansinės ataskaitos.

Dėl ilgalaikio materialaus turto nurašymo ūkinių operacijų neįrašymo į suvestinį apskaitos registrą, metinių finansinių ataskaitų Aiškinamajame rašte nurodyta neteisinga ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina. Apskaičiuojant ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimą, ne visais atvejais naudotasi steigėjo patvirtintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.

Vadovaujantis VSAFAS 54 p. ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę nustato viešojo sektoriaus subjektas, atsižvelgdamas į turto tikrąją vertę jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje. Centro ilgalaikio turto apskaitoje naudojama ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė lygi nuliui. Nors tai formaliai neprieštaruoja VSAFAS nuostatoms, tačiau siekiant, kad ilgalaikio turto apskaita būtų tvarkoma pilnai vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2007 m. birželio 26 d., Nr. X-1212) 8 str. aprašytu piniginiu mato principu, nustatančiu, kad turtas ataskaitose rodomas pinigine išraiška, siekiant užtikrinti ilgalaikio materialaus turto valdymo vidaus kontrolę (atliekant inventorizaciją), bei visų ūkinių operacijų ar įvykių atvaizdavimą apskaitoje pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo (2001 m. lapkričio 6 d., Nr. IX-574) 6 str. 2 d. nuostatas (ypač nurašant nusidėvėjusį turtą), būtų tikslinga ilgalaikiam materialiam turtui nenaudoti nulinės likvidacinės vertės ir vadovaujantis 12 VSAFAS 60 p. ją patikslinti.

Nustatyti vidaus kontrolės sistemos trūkumai dėl pinigine išraiška neįvertintos ilgalaikio materialiojo turto likvidacinės vertės.

Centras patikėjimo teise valdo savivaldybei nuosavybės teise priklausantį nebaigtą statyti gamybinį pastatą (nekilnojamojo turto kadastro duomenų byloje Nr. 12198 pastatas pažymėtas plane 2P2p, unikalus numeris 2900-0001-8026, bendras plotas – 953,97 kv. m), įsigijimo vertė – 808760,0 Lt, likutinė vertė 2010 m. gruodžio 31 d. – 808760,0 Lt. Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis, statybos pabaigos data 2000 metai, o baigtumas – 31 procentas. Ši nebaigta statyba turi nuvertėjimo požymių, kurie detalizuoti 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, be to, gamybinės paskirties pastatą nėra galimybės pritaikyti tiesioginei Centro veiklai vykdyti. Atkreipiame dėmesį, kad nuvertėjimas turėjo būti apskaičiuotas paskutinę prieš perėjimo prie VSAFAS dieną ir 2010 m. sausio 1 d. įkeltas į sąskaitas, kaip dalis pradinių likučių, kadangi nuvertėjimas yra susijęs su 2009 ir ankstesnių metų veikla, išoriniais pokyčiais.

Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2010 m. gruodžio 31 d. duomenis, eilutėje III.6 „Kitos gautinos sumos“ įrašyta 3299 Lt suma dėl ankstesniais metais įvykusios vagystės. Siūlome, atsižvelgti į gautą raštą iš antstolių kontoros, kuriuo informuojama apie skolos išieškojimo negalimumą ir įvertinti skolos atgavimo galimybes. Sudarant finansinės būklės ataskaitą, vadovaujantis 17-uju VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22-uju VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų balansinė vertė apskaitoje turi būti

mažinama įvertintų abejotinų gautinų sumų dydžiu, t. y. sumos turi būti rodomos grynąja verte, atėmus nustatytas neatgautinas sumas.

Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2007 m. birželio 26 d., Nr. X-1212) 3 str. numatyta viešojo sektoriaus subjekto finansines ataskaitas sudaryti taip, kad tikrai ir teisingai parodytų viešojo sektoriaus subjekto turta, finansavimo sumas, išsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turta, pinigų srautus.

Perkeliant buhalterinių sąskaitų likučius iš pavyzdinio sąskaitų plano buhalterinių sąskaitų į viešojo sektoriaus subjektų privalomojo bendrojo sąskaitų plano sąskaitas pagal 2010 m. sausio 1 d. būklę, ne visi likučiai įvertinti pagal VSAFAS reikalavimus. Sudarant 2010 m. metines finansines ataskaitas ne visais atvejais taikyti bendrieji apskaitos principai, nepasirinkti apskaitos metodai, kuriuos taikant turto vertė nebūtų nepagrįstai padidinta.

2. Dėl apskaitos organizavimo

Buhalterinių sąskaitų likučiai perkelti iš pavyzdinio sąskaitų plano buhalterinių sąskaitų į viešojo sektoriaus subjektų privalomojo bendrojo sąskaitų plano sąskaitas pagal 2010 m. sausio 1 d. būklę. Ne visi likučiai įvertinti pagal VSAFAS reikalavimus (ataskaitos 1.3 p.).

Įstaigos sąskaitų planas yra sudarytas pagal privalomą bei pavyzdinį biudžetinių įstaigų sąskaitų planą ir patvirtintas 2009 m. gruodžio 23d. direktoriaus įsakymu Nr. V-49. Apskaita tvarkoma buhalterinės apskaitos programa „AGNUM“, naudojantis patvirtintu sąskaitų planu.

Centre nesudarytos 2010 m. pirmojo ketvirčio, pusmečio tarpinės ataskaitos, kaip tai numatyta Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2007 m. birželio 26 d., Nr. X-1212) 31 str.

Centras naudojami apskaitos politika patvirtinta pagal 2010 m. apskaitoje taikomus viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartus. VSAFAS nuostatos pakankamai gerai detalizuotos ir pritaikytos šios įstaigos apskaitos ir finansinių ataskaitų specifikai. Tačiau Centro apskaitos politikoje nenumatytas sunaudotų ar parduotų atsargų įkainojimo būdas, kaip tai reikalaujama 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ 26, 27, 28 p. Apskaičiuodamas sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, viešojo sektoriaus subjektas gali taikyti „pirmas gautas, pirmas išduotas“ (FIFO) atsargų įkainojimo būdą, arba konkrečių kainų būdą. Atsargų įkainojimo būdas parenkamas atsižvelgiant į veiklos pobūdį. Atkreipiame dėmesį, kad Centro patvirtintos apskaitos politikos dalyje dėl apskaitos klaidų taisymo (7 VSAFAS), esminė apskaitos klaida nustatyta tik nuo gautų finansavimo sumų (0,5 procento), tačiau esminė apskaitos klaida nuo turto vertės nenustatyta ir neįrašyta apskaitos politikoje, todėl negalėjome įvertinti, ar klaida dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainos pasikeitimo neįrašymo metinėse ataskaitose yra esminė (ataskaitos 1.3 p.).

Nenustatyta esminė apskaitos klaida nuo turto vertės.

3. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus ir kiti pastebėjimai

Apie audito metu nustatytas klaidas, neatitikimus, teisės aktų pažeidimus Centro direktorius buvo informuotas audito eigoje žodžiu, taip pat 2010 m. gruodžio 1 d. raštu Nr. S1-132. Pažymėtina, kad įstaiga dalį klaidų, netikslumų ištaisė: pagal teisės aktų reikalavimus papildė vyr. buhalterės pareigybės aprašymą, Nekilnojamojo turto registre įregistravo nekilnojamojo turto valdymo teisės perėjimo juridinį faktą, sudarė ir pateikė 7-ojo VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių kitimas ir klaidų taisymas“ 3 priedą, sudarė ir pateikė Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo tvarkos aprašo 5 priedą. Kai kurie trūkumai dar liko neištaisyti iki ataskaitos, todėl pakartotinai teikiami ataskaitoje.

Atkreipiame dėmesį, kad Centro nuostatų, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2010 m. rugpjūčio 19 d. sprendimu Nr. T-259, 36.7 p. nurodyta, kad įstaigos finansavimo šaltiniai gali būti skolintos lėšos, tačiau tai prieštarauja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo (1990 m. liepos 30 d., Nr. I-430) 10 str. 3 d., kur numatyta, kad biudžetinės įstaigos savo vardu negali skolintis lėšų, prisiimti skolinių išsipareigojimų.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą (1990 m. liepos 30 d., Nr. I-430) Centro direktorius, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už paskirtų valstybės/savivaldybės

biudžeto asignavimų naudojimo teisėtumą ir ekonomiškumą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinių ataskaitų rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisykles (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170) įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinių ataskaitų sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

IV. REKOMENDACIJOS

Šiaulių priklausomybės ligų centro direktoriui:

1. Ištaisyti klaidas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo apskaitoje.
2. Ištaisyti klaidas nurašant ilgalaikį materialųjį turtą.
3. Nustatyti ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę.
4. Įvertinti ir apskaityti nebaigtos statybos nuvertėjimą.
5. Gautinas sumas įvertinti, atsižvelgiant į galimybę jas atgauti.
6. Nustatyti ir patvirtinti esminės klaidos dydį nuo turto vertės.
7. Patikslinti apskaitos politiką, nustatant konkretų atsargų įkainojimo ir savikainos nustatymo būdą.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Spręsti dėl nebaigtos statybos tolimesnio panaudojimo galimybių.

Savivaldybės kontrolės ir audito
 tarnybos vyresnioji patarėja

Daiva Kerutienė